

Læreplan i idrett og samfunn - felles programfag i utdanningsprogram for idrettsfag

Gjelder fra 01.08.2006

Gjelder til 31.07.2022

Formål

Idrett har til alle tider vært en viktig del av mange kulturer. Idretten kan bidra i ulike deler av samfunnslivet som underholdning, miljøfaktor og sosialiseringsarena og i forbindelse med helsefremmende arbeid. I nyere tid er idrett blitt mer mangfoldig med flere aktører, både frivillige og profesjonelle. Det fører til økt behov for å sette idrett inn i et samfunnsperspektiv.

Gjennom innsikt i idrettens historiske utvikling skal opplæringen i programfaget idrett og samfunn gi forståelse for sammenhenger mellom ulike former for idrettslig aktivitet og samfunnet omkring.

Arbeidet med programfaget skal formidle et helhetssyn knyttet til individ, idrett og samfunn, og stimulere til å formulere problemstillinger knyttet til idrettens verdier og normer, gi trening i kildekritikk og sette fakta inn i meningsfulle sammenhenger. Gjennom opplæringen skal elevene utvikle evne til å analysere og tolke informasjon, begrunne og ta stilling til idrettspolitiske problemstillinger.

Opplæringen i programfaget skal gi kunnskap om hvordan idrett organiseres og fungerer, og hvilke normer, verdier og kvaliteter som skal danne grunnlag for å utøve og lede idrettslig aktivitet.

Struktur

Programfaget er strukturert i tre hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Fag	Hovedområder		
Idrett og samfunn	Organisering av idrett	Idretten i samfunnet	Idrettens verdigrunnlag

Hovedområder

Organisering av idrett

Hovedområdet omfatter hvordan idrettslige aktiviteter i Norge er organisert og finansiert lokalt, regionalt og nasjonalt, herunder også hvordan samisk idrett organiseres og finansieres.

Idretten i samfunnet

Hovedområdet omfatter idrettens historiske utvikling fra antikken og fram til i dag, hvilken betydning idrett har for livsstil og helse, og forholdet mellom idrett og medier.

Idrettens verdigrunnlag

Hovedområdet omfatter idrettens verdier og normer, og aktuelle moralske og etiske problemstillinger.

Timetall

Timetallet er oppgitt i 60 minutters enheter.

Idrett og samfunn: 140 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I idrettsfag forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i idrettsfag innebærer å formulere spørsmål, delta i meningsutveksling, debatter og diskusjoner, gjengi fakta og forklare årsakssammenhenger. Videre handler det om å beskrive og forklare teknikker, ferdigheter, treningsmetoder, opplevelser og erfaringer i idrett og friluftsliv, og anvende aktuell terminologi for å utvikle kommunikative ferdigheter. Disse ferdighetene omfatter også å forklare, instruere, veilede, oppmuntre, gi tilbakemelding, gi muntlige beskjeder og gjøre muntlige henvendelser og forespørsler.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i idrettsfag innebærer å utarbeide treningsplaner og treningsdagbøker og vurdere eget treningsarbeid i tilknytning til idrett og friluftsliv. Videre handler det om å skrive ulike typer tekster til bruk ved muntlig framføring og presentasjon. Det omfatter også å lage skriftlige forespørsler, henvendelser, innbydelser og program og å skrive referat fra møter, stevner og kamper.

Å kunne lese i idrettsfag innebærer å forstå ulike former for faglitteratur, skjønnlitteratur, aviser, offentlige dokumenter, andre skriftlige kilder og databasert informasjon som handler om fagområdene innenfor utdanningsprogrammet.

Å kunne regne i idrettsfag innebærer å måle og beregne intensitet og å lage tabeller, diagrammer og grafiske framstillinger for å visualisere innhentet data fra trening og konkurranser. Ved bruk av kart og kompass handler det om å beregne avstand og høydeforskjeller. Det omfatter også å tolke tabeller, diagrammer og grafiske framstillinger og bruke det i egne framstillinger og presentasjoner. I forbindelse med ulike typer arrangement handler det om å lage kampoppsett og resultatlistor, beherske tidtaking og poengberegning, og beregne inntekter og utgifter.

Å kunne bruke digitale verktøy i idrettsfag innebærer å bruke PC til arbeid med treningsplanlegging, og å bruke andre digitale verktøy for å framskaffe, dokumentere og presentere data fra treningsarbeid. Det omfatter også innhenting av kilder og informasjon fra ulike databaser. I forbindelse med stevner og kamper handler det om bruk av tidtakersystem og resultatservice og bruk av videoopptak og digitale bilder.

Kompetansemål

Idrett og samfunn

Organisering av idrett

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hvordan idretter blir organisert og ledet på ulike nivå
- gjøre rede for hvordan eget idrettslag er bygd opp og fungerer
- gjøre rede for offentlige etater og politiske organer som er sentrale i idrettsarbeidet
- drøfte hovedprinsipper for finansiering av norsk idrett på nasjonalt og lokalt nivå
- forklare hvordan samisk idrett er organisert og finansiert
- forklare utbredelse av og innhold i ulike former for uorganisert idrett

Idretten i samfunnet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hovedtrekk ved idrettens utvikling i Europa fra antikken og fram til i dag
- gjøre rede for utviklingen av de moderne olympiske lekene fram til i dag, og diskutere ulike problemstillinger knyttet til olympisme
- gjøre rede for hovedtrekkene i norsk idrettshistorie
- forklare utviklingen av idrettsaktiviteter i samiske og arktiske strøk
- gjøre rede for hvordan idrett er en del av ulike kulturer i Norge
- drøfte aktuelle idrettspolitiske tema og forholdet mellom idrett og nasjonal og internasjonal politikk
- diskutere forholdet mellom idrett og massemedier og reflektere over formidling av idrett i mediene
- gjøre rede for sammenhenger mellom idrettsaktivitet, livskvalitet og helse i et samfunnsperspektiv

Idrettens verdigrunnlag

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for grunnleggende prinsipper knyttet til idrettens verdigrunnlag
- forklare bestemmelser og retningslinjer for barne- og ungdomsidrett
- drøfte hvordan barne- og ungdomsidrett bør drives
- diskutere forholdet mellom toppidrett og breddeidrett i den organiserte idretten
- drøfte aktuelle problemstillinger knyttet til idrettsbevegelsens moralske og etiske verdigrunnlag
- vurdere problemstillinger knyttet til idrett og kjønnsroller
- drøfte hvilken mening og verdi idrett uttrykker i ulike sammenhenger for den enkelte og samfunnet
- vurdere hvilken betydning dugnad og frivillighetskulturen har for norsk idrett

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Fag	Ordning
Idrett og samfunn	Elevene skal ha en standpunkt karakter.

Det skal bare settes standpunktvurdering for hele idrett og samfunn. Eleven skal ha halvårsvurdering med karakter på slutten av første opplæringsår i faget.

Eksamen for elever

Fag	Ordning
Idrett og samfunn	Elevene kan trekkes ut til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Fag	Ordning
Idrett og samfunn	Privatistene skal opp til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringslova.